

Jeremy and Rosemary Goring: *The Unitarians* (Az unitáriusok). Religions and Moral Education Press. Exeter 1984, 84.

A „Keresztény vallásfelekezetek“ c. sorozatban megjelent munka az angol unitáriusok múltjáról és jelenlegi helyzetéről nyújt összefoglaló képet. A szerzők teológiai szemléletében a keresztény hit alapja egy, a lélek legmélyebb részéig ható, személyes istenélmény és ennek megfelelő élet. A hit ugyanakkor szellemi örökség is, a múlt hagyománya, melynek ismernünk kell történetét azért, hogy lássuk: őseink mennyi munkájába, küzdelmébe, áldozatába került annak a hitnek fenntartása, tisztábbá, ésszerűbbé tétele. Erre a szellemi alapállásra kell eljutnia az egyénnek ahhoz, hogy jobban értékelje hitét, hűségesebb legyen hozzá mint eddig, méltó tagja legyen egyházának és megbecsülje azt a szabadságot, melyet számára nyújt.

Az angol unitarizmus kezdetét a könyv visszavezeti a 17. századba, az anglikán egyházból 1662-ben kizárt presbiteriánusokra. Úttörői és szervezői közül Lindsey Teofil, Priestley József és Martineau Jakab lelkészek nevét emeli ki. Az unitarizmus meghatározó jegyeinek tartja az egyisten hit mellett a következőket: értelem, lelkiismeret, szabadság, vallás és tudomány egyeztetése, emberszolgálat.

A vallás gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban a szerzők hangsúlyozzák, hogy az unitáriusok kezdettől fogva számarányukat messze felülhaladó arányban kitűntek a különböző reformok, nevelés, tudomány, irodalom és emberbaráti mozgalmak terén. A nők jogainak elismertetéséért folyó küzdelemben is az unitáriusok példaadóan kivették részüket. Nem véletlen, hogy az unitárius egyház volt az első Angliában, mely a lelkészi pályát megnyitotta a nők előtt. Az első angol lelkész nő az unitárius Gertrud von Petzold volt, aki 1904-től a Leicester- és Birmingham-i egyházközségben szolgált.

A sok adat, a nagyarányú felmérés és meggyőző érvelés nem zárja ki, hogy az olvasóban egyes kérdések tárgyalása kapcsán ne merülne fel hiányérzet. Így például indokolatlan Biddle János (1615—1662) említése, akit „az angol unitarizmus atyjának“ neveznek, vagy az unitárius identitás megtalálásánál Drummond Jakab, Carpenter J. Estlin, Gordon Sándor, Hall Alfred, Holt R. Vilmos és mások figyelmen kívül hagyása. A nemzetközi unitárius mozgalom tárgyalásánál Dávid Ferenc és az erdélyi unitárius reformáció ismertetése sok kívánni valót hagy maga után.

A munka befejező része az angol unitarizmus jövőjével foglalkozik. A szerzők megállapítják, hogy az unitárius egyház magára talált a má-

sodik világháború után és megtalálta helyét a nép és az ország vallásos életében. A jelen feladata: újrafogalmazni az unitárius vallás ember- és istentanát, tovább küzdeni a polgári és vallási szabadságért, s az igazságos békéért. Az unitáriusok megalapozott reménnyel néznek jövőjük elé — ez a konkluziója ennek a hasznos, hiánytöltő munkának, mely nagymértékben hozzájárul az angol unitárius öntudat erősítéséhez és fejlődéséhez.

A könyv előszavát Long Arthur, a manchesteri Unitarian College — teológiai intézet — igazgatója írta. A szép kiállítású könyv a *Religious and Moral Education Press* érdeme.

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ CLUJ
Municipiul Cluj-Napoca, Cd. nr. 3032/1985

SEMĂNĂTORUL CREȘTIN   CHRISTIAN SOWER

Revista
Bisericii Unitariene
din R. S. România

Journal of the
Unitarian Church
in R.S. România

XCI • CLUJ-NAPOCA • 1985/1

CUPRINSUL • CONTENTS

Dr. Lajos Kovács: Pastorală cu prilejul Anului Nou • New Year's Pastor Letter	1
Evenimente creatoare de prezent și viitor • Events which Form the Present and the Future	2
Nicolae Ceaușescu a fost reales de Marea Adunare Națională în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România • Nicolae Ceaușescu Reelected as President of the Socialist Republic Romania	4

STUDIU • STUDY

Sámuel Szabó: Istoria de un secol al parohiei unitariene din Brașov • History of the one Hundred Years Old Unitarian Church of Brașov	6
---	---

LUCRĂRI OMILETICE • SERMONS

Aron Török: Imnul vieții în renaștere • The Hymn of the Renewing Life	40
Dénes Jakab: Securitate și pace • Security and Peace	42
Lepădarea de păcate • To Get Rid of Sin	44
Endre Nagy: Omul — fiul lui Dumnezeu • Man — God's Child	46
Ai credință? • Have you Faith?	47
Zoltán Szabó: Propovăduirea evangheliei • The Preaching of the Gospel	49
Ferenc Szász: Fiți desăvârșiți (1—3) • Be Perfect	51

VIATA BISERICESCA ȘI ȘTIRI • CHURCH LIFE — NEWS . . . . .

RECENZII • BOOK REVIEWS 67

Colectivul de redacție • Editors

Președintele și redactor responsabil: dr. Lajos Kovács, episcop. Membrii: dr. János Erdő (redactor responsabil adjunct), dr. Árpád Szabó, Dezső Szabó (redactori), György András și Lőrinc Mikó.

Redacție • Editorial Office

3400 Cluj-Napoca, Bdul Lenin nr. 9. R. S. România. Tel: 15271.

